

Prawa autorskie

Damian Kurpiewski, Krzysztof Skowronek

1

Podstawa prawna

- Ustawa z dn. 4 lutego 1994 o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. Z 2006 r., Nr 90, poz. 631) – UOPA
- Ustawa jest zgodna z prawodawstwem UE
- Przedmiotem ochrony jest **utwór**

Cechy utworu

REZULTAT PRACY
CZŁOWIEKA

PRZEJAW DZIAŁALNOŚCI
TWÓRCZEJ

MA INDYWIDUALNY
CHARAKTER

CZY INNA OSOBA WYKONAŁABY JE TAK SAMO?

KRYTERIUM OSĄDZANIA, CZY DZIEŁO JEST UTWOREM

**Utwór jest przedmiotem
ochrony od chwili
ustalenia**

**Ochrona przysługuje
twórcy niezależnie od
spełnienia jakichkolwiek
formalności**

Prawa autorskie

Osobiste

- Chroni **nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu lub zbyciu więź autora z utworem**,
w szczególności prawo do:
 - oznaczenia utworu,
 - nienaruszalności treści i formy,
 - nadzoru nad wykorzystaniem utworu.

Majątkowe

- Twórca ma wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu.
- **Ograniczone w czasie:** 70 lat od śmierci twórcy.
- Podlegają przejściu na drodze dziedziczenia lub umowy, przejście może być przechodnie.

- https://i1.wp.com/zdjecia2.ayz.pl/Blog/wp-content/uploads/2015/05/infograf_prawa_autorskie_kolor_BIG-min.jpg

Przejęcie praw autorskich na drodze umowy

Umowa o przeniesieniu
praw majątkowych

Umowa o korzystaniu z
utworu (**licencja**)

Licencja

Prawa autorskie majątkowe pozostają przy **twórcy**.

Licencjonobiorca korzysta z utworu w zakresie przewidzianym w licencji.

Licencja może być wyłączna lub nie.

Utwory pracownicze

Powstałe w ramach wykonywania obowiązków wynikających ze stosunku pracy.

Autorskie prawa majątkowe posiada **pracodawca**.

Licencja na oprogramowanie

Licencja na oprogramowanie to umowa na korzystanie z utworu jakim jest aplikacja komputerowa, zawierana pomiędzy podmiotem, któremu przysługują majątkowe prawa autorskie do utworu, a osobą, która zamierza z danej aplikacji korzystać.

Umowa taka powinna określać przede wszystkim pola eksploatacji (formy wykorzystania utworu), czyli warunki na jakich licencjobiorca jest uprawniony do korzystania z programu.

Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych jako podstawowe elementy określające pola eksploatacji wskazuje zakres, miejsce i czas korzystania z utworu, przy czym jest to wyliczenie przykładowe i strony umowy mogą dowolnie kształtować charakter licencji (biorąc jednak pod uwagę treść przepisów ustawowych, których strony nie mogą modyfikować).”

Rodzaje licencji

Niewyłączne - udzielający licencji może zezwolić na korzystanie z utworu wielu osobom równocześnie, które nie muszą mieć formy pisemnej

Wyłączne - rzadkość w przypadku aplikacji komputerowych, spotykane głównie w przypadku znacznych kontraktów np. na wykonanie systemów bankowych itp.

Sublicencja – licencjonobiorca może udzielić dalszej licencji, pod warunkiem wszakże takiego upoważnienia w jego umowie licencyjnej

Typowa licencja na oprogramowanie (EULA):

- Określa zakres, sposób i cel użycia licencjonowanego oprogramowania
- Treść licencji jest narzucana przez licencjodawcę – akceptacja jest warunkiem korzystania z licencji
- Ogranicza zazwyczaj ilość komputerów i/lub ilość użytkowników
- Wyłącza odpowiedzialność licencjodawcy (producenta) za:
 - Bezблędność działania
 - Przydatność
 - Straty spowodowane używaniem oprogramowania

Rodzaje licencji oprogramowania

Model zamknięty
oprogramowanie własnościowe, prawnie zastrzeżone, zamknięte

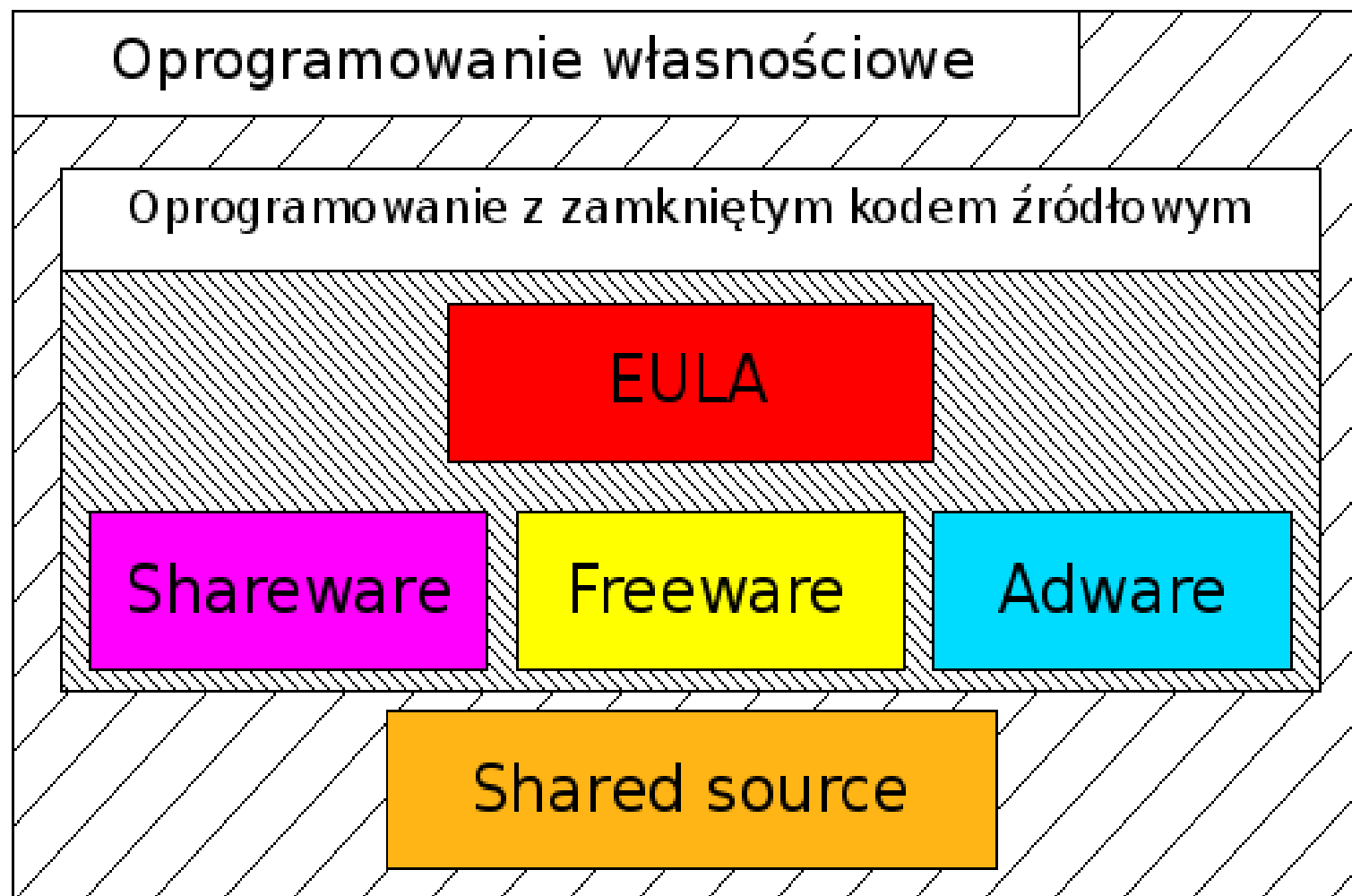
Model otwarty
oprogramowanie wolne, zachowanie wolności użytkownika

Model mieszany

Oprogramowanie własnościowe

- Nie istnieje definicja oprogramowania własnościowego.
- Podejście to jest poniekąd „tradycyjnym” sposobem produkcji i dystrybucji oprogramowania.
- Cechą charakterystyczną jest to, iż producent oprogramowania **generuje swoje zyski ze sprzedaży licencji** na używanie kopii oprogramowania.

P.Kulczycki Rys.1

EULA

- **End-User Licence Agreement – licencja użytkownika końcowego**
- Standardowy typ licencji, na której dystrybuowane jest oprogramowanie własnościowe.
- Obejmuje użytkowników indywidualnych i korporacyjnych.
- **Cechy wspólne licencji EULA:**
 1. Zastrzeżenie wszystkich praw dla producenta oprogramowania.
 2. Prawa użytkownika ściśle określone, o wąskim zakresie

Przykład (historyczny): **Licencja Microsoft Windows XP Professional**

Instalowanie i używanie tylko 1 kopii

Używanie systemu na komputerze posiadającym maksymalnie 2 procesory

Udostępnianie usług obsługi plików, drukowania, połączenia z Internetem, oraz dostępu zdalnego maksymalnie 10 komputerom lub innym urządzeniom

Wykonanie tylko 1 kopii zapasowej nośnika z oprogramowaniem

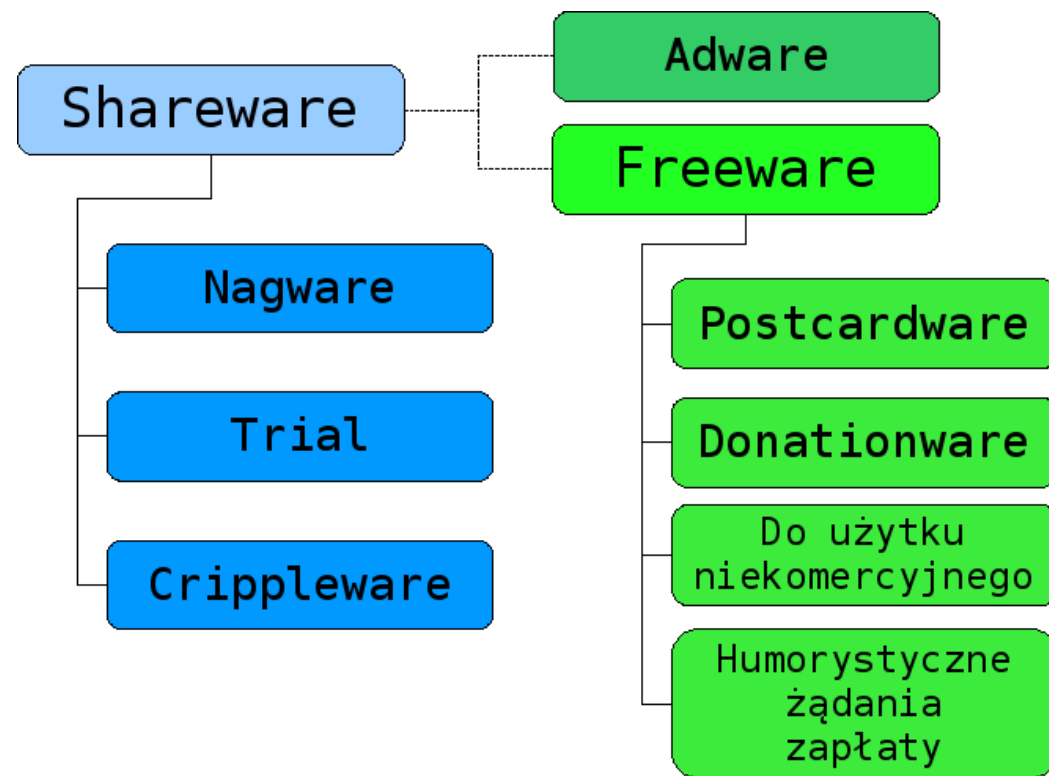

Jednorazowe przekazanie (sprzedaż lub podarunek) produktu osobie trzeciej

Shareware, freeware, adware

- **Shareware** – udostępnienie użytkownikowi oprogramowania do wypróbowania przed zakupem. Program tylko w wersji binarnej. Podstawowa cecha – zezwolenie użytkownikowi na redystrybucję, oczekiwanie zapłaty po okresie próbnym.
- **Freeware** – udostępniane bez kodu źródłowego, modyfikacja zabroniona, ograniczony zakres użycia (np. tylko do celów niekomercyjnych).
- **Adware** – darmowe oprogramowanie, wyświetlające reklamy- źródło dochodu. Łączone często z shareware – zapłać, a nie będzie reklam.

Kategorie oprogramowania shareware i freeware

P. Kulczycki....Rys.2

Licencja Creative Commons

- Zestaw wzorców umów licencyjnych, na podstawie których twórca udostępnia, pod określonymi warunkami, swój utwór objęty majątkowymi prawami autorskimi.
- Zasada „wszelkie prawa zastrzeżone” została tu zastąpiona zasadą „pewne prawa zastrzeżone”.
- Licencje te są tworzone i utrzymywane przez organizację Creative Commons.
- Wszystkie licencje i narzędzia CC są darmowe.

The logo consists of two white, bold, sans-serif capital letters 'C' and 'C' positioned side-by-side. They are set against a dark gray, semi-transparent rectangular background that has a subtle gradient.

PEWNE PRAWA ZASTRZEŻONE

Elementy licencji

- **„Uznanie autorstwa”** (ang. *Attribution*, BY)
Zezwala się na kopiowanie, dystrybucję, wyświetlanie i użytkowanie dzieła i wszelkich jego pochodnych pod warunkiem umieszczenia informacji o twórcy. To postanowienie jest obecne we wszystkich licencjach, ponieważ autorskie prawa osobiste są niezbywalne.
- **„Użycie niekomercyjne”** (ang. *Noncommercial*, NC)
Zezwala się na kopiowanie, dystrybucję, wyświetlanie i użytkowanie dzieła i wszelkich jego pochodnych tylko w celach niekomercyjnych.
- **„Bez utworów zależnych”** (ang. *No Derivative Works*, ND)
Zezwala się na kopiowanie, dystrybucję, wyświetlanie tylko dokładnych (dosłownych) kopii dzieła, niedozwolone jest jego zmienianie i tworzenie na jego bazie pochodnych.
- **„Na tych samych warunkach”** (ang. *Share Alike*, SA)
Zezwala się na kopiowanie, dystrybucję, wyświetlanie i użytkowanie pochodnych dzieł, pod warunkiem, że będą one opublikowane na takiej samej licencji.

Łącznie sześć możliwych kombinacji warunków

Uznanie autorstwa (CC BY)

Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne (CC BY-NC)

Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach (CC BY-NC-SA)

Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych (CC BY-NC-ND)

Uznanie autorstwa – Na tych samych warunkach (CC BY-SA – jest to licencja najbardziej zbliżona do GNU FDL)

Uznanie autorstwa – Bez utworów zależnych (CC BY-ND)

Creative Commons Infografika

- <https://i1.wp.com/zdjecia2.ayz.pl/Blog/wp-content/uploads/2017/02/CC-infografika-final-min.jpg>

Prawo autorskie w edukacji

- https://i2.wp.com/zdjecia2.ayz.pl/Blog/wp-content/uploads/2015/05/dozwolony_uz%CC%87ytek_edu_inforgrafika-min.jpg

Źródła

Literatura podstawowa

1. Ustawa z dn. 4 lutego 1994 o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. Z 2006 r., Nr 90, poz. 631);
<http://isip.sejm.gov.pl/servlet/Search?todo=open&id=WDU19940240083;D19940083Lj.pdf>
2. M.Sudoł, Prawo autorskie czyli o korzystaniu z czyjejs twórczości w druku i w internecie, Warszawa 2006; <http://prawo.ngo.pl/strona/4762.html>
3. M.Krok, E-learning z perspektywy ochrony praw autorskich, [w]: M. Dąbrowski, M. Zając (red.) E-learning w kształceniu akademickim. Materiały z II ogólnopolskiej konferencji – Rozwój e-edukacji w ekonomicznym szkolnictwie wyższym. Warszawa, Szkoła Główna Handlowa, 17 listopad 2005. Warszawa, 2006, s. 15–21; www.e-edukacja.net/e-edukacja_2.pdf
4. Przemysław Kulczycki, Analiza porównawcza modeli licencjonowania oprogramowania, praca magisterska, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Zarządzania, Kraków 2008

Źródła

Literatura uzupełniająca

- 1. Barta J., Markiewicz R., Internet a prawo. Kraków, Universitas, 1998**
- 2. Prawo Internetu, Redaktor: Paweł Podrecki, WydawnictwoPrawnicze LexisNexis, Styczeń 2004**
- 3. Xavery Konarski, Internet i prawo w praktyce, Wydawnictwo: Stowarzyszenie Marketingu Bezpośredniego, 2002, ISBN: 83-917140-1-2**
- 4. Piotr Waglowski, Prawo w sieci. Zarys regulacji internetu Wyd. Helion, ISBN: 83-7361-854-6**

Źródła

- https://pl.wikipedia.org/wiki/Licencja_oprogramowania
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Licencje_Creative_Commons
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Licencje_Creative_Commons#/media/Plik:CC_some_rights_reserved_PL.svg